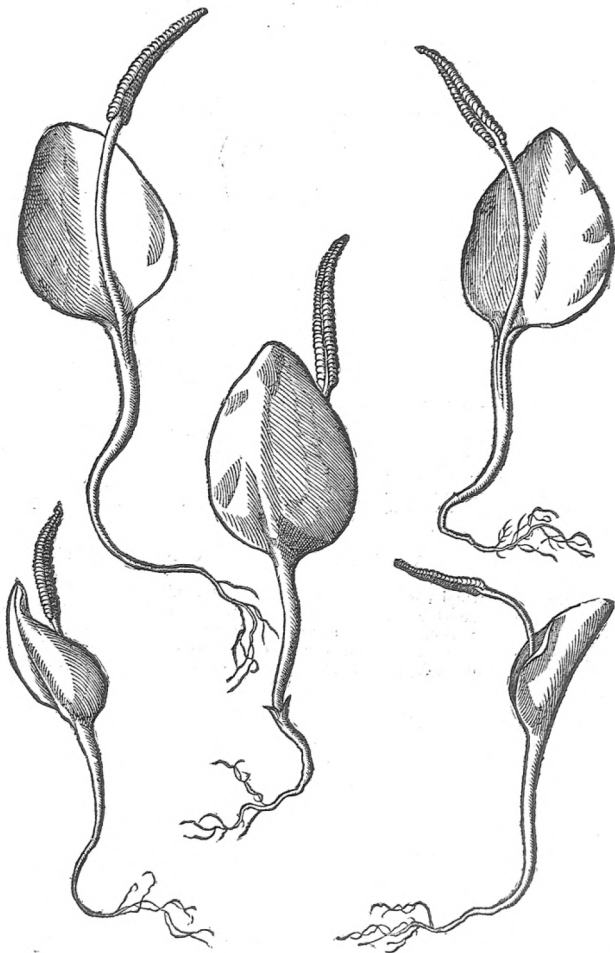

naginam emittat externa parte herbaceam, interna vero nigricanti purpura infectam, e cuius medio corniculum proflit purpurascens, a quo demum racemofam oritur semen (vt Dioscorides inquit) cinereo primùm colore, per maturitatem uerò aureo rufefcente. Quinetiam in cæteris totius plantæ nois, à maioris Dracunculi hiftoria nihil ferè differre confpicitur. Quapropter etfi prædicta recentiorum sententiæ non aufim refragari, quòd rationibus satis euidentibus nitatur, & doctiffimorum confenfu confirmetur; cum tamen sæpius maiorem & minorem Dracunculum uiderim, non profus alienum esse mecum quandoq; cogitauim, fi quis suspicetur duo ut sunt dracunculi genera, à Dioscoride fuisse duplici etiam hiftoria repræsentata. Hanc quoq; illi suspicionem augere poterit Plinius, qui non tantùm duas, sed quatuor enumerat Dracunculi species lib. xx. i. i. cap. xv. i. scilicet inquit. Id autem quod Græci Dracontion uocant, triplici effigie mihi demonstratum est, folijs beta, non sine thyrsi, flore purpureo; hoc est simile aro. Alij radice longa, ueluti signata, articuloq; monstrantur, tribus omnino cauliculis. Tertia demonstratio fuit folio maiore, quàm cornus, radice arundinacea, totidem (vt affirmabam) geniculata nodis, quot habere annos, totidemq; esse folia. Quarti uerò generis meminit ipse in sequentibus lib. xxv. cap. i. i. inquit. Eadem Lusitanis prouincia cognoui in agro hostiis nuper ibi repertum dracunculum appellatum, caule pollicari crassitudine, uersicoloribus uiperarum maculis, quem ferebant contra omnium morbus esse remedium. Alij sunt, quos in priori uolumine eiusdem nominis diximus: sed huic alia figura. Aliudq; miraculum exeuant è terra ad primas serpentium uernationes bidedali ferè altitudine, rursusq; cum uisam in terram se condentis: nec omnino occultato eo apparet fer-

Dracunculi
species ex Plin.
nio.

OPHIOGLOSSON.

pens. hæc Plinius. Huc etiam accedit Theophrasti auctoritas, qui libro v. i. cap. x. de plantarum historia secundum dracunculæ genus inter arborum genera constituit, his verbis. Dracunculi autem radix (sunt enim qui genus quoddam arborum appellant, quod eius caulis variatim habeat quandam) cibo incepta penitus est, & medicis tantum commoda. Ex his igitur, & Plinij verbis perspicuum omnibus fieri puto, plura esse Dracontia, siue Dracunculi generis, ut etiam Vencij, quæ oculata fide comprobari potest in libro clarissimi medicæ Maphæi à Maphæo, ubi præter Arbo duo uidentur esse Draconculi generis. Radicis farina duarum drachmarum pondere ex melle sumpta, & pituitam tam crassam, quam tenent, per inferna ducit. & renes expedit, & præsertim ex uuarum passiarum cremore, & mafiches nomem sumpta. R. recens radix feruenti cinere tosta, & illita dolorificis, & tumentis hæmorrhoides curat. R. soluta illita scyrriboides tumores, strumas, & chæradæ, & lie nis duritiem emollit. Eadem abstergitur cutis macula quæcumque. Cinnelle, & caprino fimo illinitur utiliter podagricis, nervoribus, contusionibus. Supposita menses remorantes trahit. Dracunculus, & Galenus testatur reliquit libro v. i. simplicium medicamentorum, quiddam Aro persimile obtinet, tum folijs, tum radice, ceterum illo tum acris est, tum amarum: ac proinde calcastrum magis, & tenuioribus partibus. Habet etiam leuem quandam adstrictionem, quæ quandoquidem cum prædicitis duobus qualitatibus, acris scilicet, & amara, coniuncta est, medicamentum saltem esse utriusque maximè efficax. Nam radix uiscera omnia expurgat, crassos potissimum, & lentos succos extenuans: optimumque remedium est contra tumacum ulceram, quæ hæmorrhoides nuncupant. hæc Galenus. Ceterum de Dracunculo differens Mesies inter cetera simplicia medicamenta, quæ deiectiona vi pollent, scripsit, eo hæc de huius de huius corpore pituitam. Quæ in re Manardo acriter reprehenditur: quippe quod ubi dixerit Galenus, ac etiam Paulus ipsam secutus, Dracunculam omnia corporis uiscera expurgare. non quod deiciat, id agere intendit, sed quod obstructions aperiat, crassam pituitam attenuet, & uasa detergat.

Dracunculi uti res ex Gal.

Est & aliud Dracunculæ genus, quod quidem tertium apud Plinium, cum Fuchio uero doctissimo esse putamus. Siquidem illi folia sunt Corni ferè similia, & radix arundinacea: geniculata, longa, & Arimo modo feruens. Insuper ex geniculis ipsis multiplices oriuntur fibre, quibus pertinaciter humi in hæret. A radice folia prodeunt oblonga, ariferi alterius emulsi: quo rum exortu alia exurgunt folia, longis pediculis nitentia, quæ, ut diximus, corni arboris folia referunt. Sed ubi grandiora, te niora, habentur: & quorum nonnulli, quæ conclusa sunt, ut eius in imagine uideri aperitissimè potest, fructus racematum enascuntur, bacis per maturitatem rufescentibus, in quibus semen est nigrum, paruum, & oblongum; crasso quodam succo circumdantem. Nasctur montanis locis, sed hum celsis, & uliginosis. Hic in Moravia primò legimus, dum illic iter face remus. Degulata radix primo statim oculis insipida deprehenditur, à paulo post linguam, & faucibus, adeò uellicat, ut omnes ille partes tenuissimis pungi aculeis uideantur. Itaque ualenter excafcit, & flicat: quinetiam adurit, uellicatque. Ideoque rarefacit, & incidit quæ in corpore crassa, lentaque sunt excrementa, perinde ac Dracunculi alij, & Arum.

Dracunculus hortensis.

Ab omnibus his forma maximè differt HORTENSIS Dracunculus, quo in acetarijs uisum, utinamque ad intrinsecum acerrimo gustu, folio oblongo, radicibus humi repositibus, graminis modo. Sunt qui afferant hæc plantam cultorum mango nio factitiam esse, & non sui natura provenire: eam siquidem nasci putant licet in hinc exanatis cepis imposito, ac deinde terra recondito. Sed hos falli crediderim, quod factò periculo, operam quidam perdididerint. Huius nec Græci, nec etiã Mauritanij, quod sciam, meminere. Verim perpena eius acrimonia, quæ maximè linguam uellicat, eorum esse medicamentorum, quæ ualentissimè excafcant, facile conijci potest. Habetur præterea & alia herba, quam inter Dracunculi species, quidam re censent, quod LINGUA Serpentina nonnullis dicatur, etsi non desint, qui Licozalam, & Argentinam ipsam appellent. Nasctur hæc in pratis, fed occurrere deperditur. Profilis enim mensis maio, sed cum terrissima sit, pauco post tempore exuanti da staceat, ac subinde nunquam apparet. Mittit unum tantum folium, pingue, plantaginis aquaticæ uocata hæc dissimile, è cuius inferiore sinu cauculus exat, pallidum serpentis ingulam in cacamine gerens: unde Græcorum uoce obphoglossi nomen inuenit. Excitat circa inferentem caliditatem. Præstat hæc maximè ad recentia uulnera glutinanda. Quo fit, ut eam quidam mirificè extollant ad enterocelas. Maceratur in oleo, quo utuntur chirurgi ad prædificanda (ut auent) iuuccella. Datur potanda ex aqua & quietis, ad intestinorum, & thoracis uulnera, & ceterarum intrinsecarum corporis partium.

Lingua serpentina, siue Obphoglossum.

7. deo que auxiliatur sanguinem reicientibus. bibitur aduersus alba seminarum profusua, ex aqua foliorum quercus. Vinum austerrum, in quo tota planta incocta fuerit, sit cum eo oculi albuantur, lacrimas cohibet; illinitur recens, sicca, ad uuln erum inflammationes, ex gallinæo adipe. Omphacinum oleum, in quo copia folia diu fuerint macerata, in solatate ad dila chryma abiecta, apertissimum fit medicamentum, uulneribus recentibus glutinandis. De acroto quod Græci uocant, Latinis Dracunculus appellatur: Arabibus, Luf, & Alluf; Italis, Dragontea; Germanis, Natter wurtz; Hispanis, Taragon tia; Gallis, Serpentine.

Nomina.

Arum in Hetruria, item in agro Coriethensi, frequentissimum pronenit, in campestribus, in uincis, in serobium margini bus; & passim in semetis propter sepes, præsertimque in maritimis nostris Senensibus, ubi uulgo ipsum uocant Gigaro ad Iarum alludentes: quo modo officinis Arum corrupto uocabulo appellari solet. Arum folia habet Hederacæ, cordis ferè effe, Dracunculi maiora, minimè dissecta, & albis resperfa maculis, quæ hyeme uidentur, & æstate siccantur. Caulem edit palmarem, è cuius fastigio erumpit inuolucrum Spithamæ ferè longitudine, in acutum desinens, quod fructum com plectitur, & foæet. Eo deinde satibcente, & solida pistilli facies aureo colore emergit, & anfractu penitus patente, crocea se mina spectantur, quæ in corona modum concinnè contexta, infimam eius sedem ambiunt. Hæc non longo temporis traçtu uiridia fiunt, & per maturitatem uisâ baccarum speciem præse ferentia, uinofaque ambiunt ipsa caules, sese inuicem stipan tia, frimentis Indici modo. Radice nititur alba, bulbosa, oblonga, permultis stipata fibris, ellebori modo, gustu perquam acri. Nasctur in campestribus, in uincis, & secus itinera, & sepes. In Boemia quoque in montibus ubi quibusdam copiosum admodum pronenit, sed Italicæ longè minus, folijs, tenuioribus, & minoris quoque radice, adeo ut ego hæc Arum minus appellare consueuerim. Ceterum Ari alteram speciem, cuius bic imaginem expressimus, misti ad me Franciscus Calzolarius pharma copæus Veronensis; rei plantariæ indagator, è monte Baldo allatum. Fluic illa in sunt sagitta speciem representantia, & caulis

a Omnia exemp. uero tepe de ad a. minor tamè & minus maculosa. Cat. de uisâ i. immacula. ta. Ati consid.

Arum in Hetruria, item in agro Coriethensi, frequentissimum pronenit, in campestribus, in uincis, in serobium margini bus; & passim in semetis propter sepes, præsertimque in maritimis nostris Senensibus, ubi uulgo ipsum uocant Gigaro ad Iarum alludentes: quo modo officinis Arum corrupto uocabulo appellari solet. Arum folia habet Hederacæ, cordis ferè effe, Dracunculi maiora, minimè dissecta, & albis resperfa maculis, quæ hyeme uidentur, & æstate siccantur. Caulem edit palmarem, è cuius fastigio erumpit inuolucrum Spithamæ ferè longitudine, in acutum desinens, quod fructum com plectitur, & foæet. Eo deinde satibcente, & solida pistilli facies aureo colore emergit, & anfractu penitus patente, crocea se mina spectantur, quæ in corona modum concinnè contexta, infimam eius sedem ambiunt. Hæc non longo temporis traçtu uiridia fiunt, & per maturitatem uisâ baccarum speciem præse ferentia, uinofaque ambiunt ipsa caules, sese inuicem stipan tia, frimentis Indici modo. Radice nititur alba, bulbosa, oblonga, permultis stipata fibris, ellebori modo, gustu perquam acri. Nasctur in campestribus, in uincis, & secus itinera, & sepes. In Boemia quoque in montibus ubi quibusdam copiosum admodum pronenit, sed Italicæ longè minus, folijs, tenuioribus, & minoris quoque radice, adeo ut ego hæc Arum minus appellare consueuerim. Ceterum Ari alteram speciem, cuius bic imaginem expressimus, misti ad me Franciscus Calzolarius pharma copæus Veronensis; rei plantariæ indagator, è monte Baldo allatum. Fluic illa in sunt sagitta speciem representantia, & caulis

Nomina.

Arum in Hetruria, item in agro Coriethensi, frequentissimum pronenit, in campestribus, in uincis, in serobium margini bus; & passim in semetis propter sepes, præsertimque in maritimis nostris Senensibus, ubi uulgo ipsum uocant Gigaro ad Iarum alludentes: quo modo officinis Arum corrupto uocabulo appellari solet. Arum folia habet Hederacæ, cordis ferè effe, Dracunculi maiora, minimè dissecta, & albis resperfa maculis, quæ hyeme uidentur, & æstate siccantur. Caulem edit palmarem, è cuius fastigio erumpit inuolucrum Spithamæ ferè longitudine, in acutum desinens, quod fructum com plectitur, & foæet. Eo deinde satibcente, & solida pistilli facies aureo colore emergit, & anfractu penitus patente, crocea se mina spectantur, quæ in corona modum concinnè contexta, infimam eius sedem ambiunt. Hæc non longo temporis traçtu uiridia fiunt, & per maturitatem uisâ baccarum speciem præse ferentia, uinofaque ambiunt ipsa caules, sese inuicem stipan tia, frimentis Indici modo. Radice nititur alba, bulbosa, oblonga, permultis stipata fibris, ellebori modo, gustu perquam acri. Nasctur in campestribus, in uincis, & secus itinera, & sepes. In Boemia quoque in montibus ubi quibusdam copiosum admodum pronenit, sed Italicæ longè minus, folijs, tenuioribus, & minoris quoque radice, adeo ut ego hæc Arum minus appellare consueuerim. Ceterum Ari alteram speciem, cuius bic imaginem expressimus, misti ad me Franciscus Calzolarius pharma copæus Veronensis; rei plantariæ indagator, è monte Baldo allatum. Fluic illa in sunt sagitta speciem representantia, & caulis

Nomina.

Arum in Hetruria, item in agro Coriethensi, frequentissimum pronenit, in campestribus, in uincis, in serobium margini bus; & passim in semetis propter sepes, præsertimque in maritimis nostris Senensibus, ubi uulgo ipsum uocant Gigaro ad Iarum alludentes: quo modo officinis Arum corrupto uocabulo appellari solet. Arum folia habet Hederacæ, cordis ferè effe, Dracunculi maiora, minimè dissecta, & albis resperfa maculis, quæ hyeme uidentur, & æstate siccantur. Caulem edit palmarem, è cuius fastigio erumpit inuolucrum Spithamæ ferè longitudine, in acutum desinens, quod fructum com plectitur, & foæet. Eo deinde satibcente, & solida pistilli facies aureo colore emergit, & anfractu penitus patente, crocea se mina spectantur, quæ in corona modum concinnè contexta, infimam eius sedem ambiunt. Hæc non longo temporis traçtu uiridia fiunt, & per maturitatem uisâ baccarum speciem præse ferentia, uinofaque ambiunt ipsa caules, sese inuicem stipan tia, frimentis Indici modo. Radice nititur alba, bulbosa, oblonga, permultis stipata fibris, ellebori modo, gustu perquam acri. Nasctur in campestribus, in uincis, & secus itinera, & sepes. In Boemia quoque in montibus ubi quibusdam copiosum admodum pronenit, sed Italicæ longè minus, folijs, tenuioribus, & minoris quoque radice, adeo ut ego hæc Arum minus appellare consueuerim. Ceterum Ari alteram speciem, cuius bic imaginem expressimus, misti ad me Franciscus Calzolarius pharma copæus Veronensis; rei plantariæ indagator, è monte Baldo allatum. Fluic illa in sunt sagitta speciem representantia, & caulis

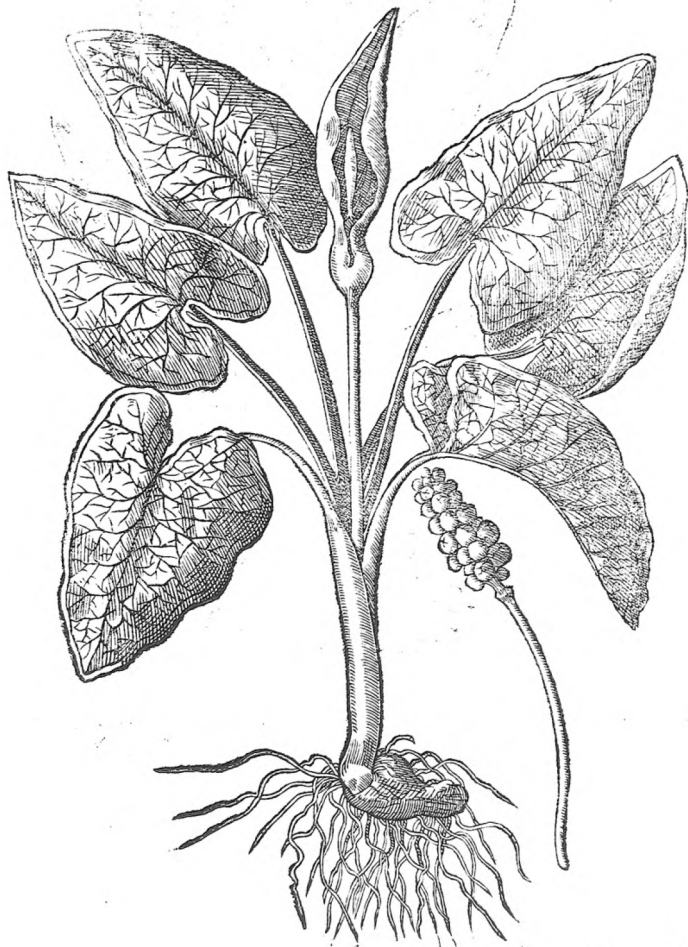
Nomina.

Arum in Hetruria, item in agro Coriethensi, frequentissimum pronenit, in campestribus, in uincis, in serobium margini bus; & passim in semetis propter sepes, præsertimque in maritimis nostris Senensibus, ubi uulgo ipsum uocant Gigaro ad Iarum alludentes: quo modo officinis Arum corrupto uocabulo appellari solet. Arum folia habet Hederacæ, cordis ferè effe, Dracunculi maiora, minimè dissecta, & albis resperfa maculis, quæ hyeme uidentur, & æstate siccantur. Caulem edit palmarem, è cuius fastigio erumpit inuolucrum Spithamæ ferè longitudine, in acutum desinens, quod fructum com plectitur, & foæet. Eo deinde satibcente, & solida pistilli facies aureo colore emergit, & anfractu penitus patente, crocea se mina spectantur, quæ in corona modum concinnè contexta, infimam eius sedem ambiunt. Hæc non longo temporis traçtu uiridia fiunt, & per maturitatem uisâ baccarum speciem præse ferentia, uinofaque ambiunt ipsa caules, sese inuicem stipan tia, frimentis Indici modo. Radice nititur alba, bulbosa, oblonga, permultis stipata fibris, ellebori modo, gustu perquam acri. Nasctur in campestribus, in uincis, & secus itinera, & sepes. In Boemia quoque in montibus ubi quibusdam copiosum admodum pronenit, sed Italicæ longè minus, folijs, tenuioribus, & minoris quoque radice, adeo ut ego hæc Arum minus appellare consueuerim. Ceterum Ari alteram speciem, cuius bic imaginem expressimus, misti ad me Franciscus Calzolarius pharma copæus Veronensis; rei plantariæ indagator, è monte Baldo allatum. Fluic illa in sunt sagitta speciem representantia, & caulis

Nomina.

caulis valde perisficus, rubentium baccarum botrum in cacumine habens confertum, & in acutum desinentem. Radicibus nititur numerosis, tenuibus, circumquaq; se diffundentibus, è quibus bulbosa quidam globuli, fabarum quantitate dependent, alba intus pulpa, & perquam acerrimi gulus. His, non desunt, qui utantur ad arcendos, à suis mensis parasitos, & noraces lurcones, carum pulverem delicatis epulis admiscentes. nam ubi fauces occupaverit, tam fixo, & contumaci arlore afficit, ne possit hac quicquam vorare queant, nisi bubulo, caprillove lacte diutius gargarizato, aut recentis butyro sensim deglutito. Abstergit Arum, attenuat, aperit, incidit, & prouocat. Decolla radix melle excepta, medetur pectoris morbis omnibus pituitosis: expectorat enim valentissimè crassas, lentasque ex creatione. Ideoque asthmaticos maxime iuvat. Datur elixa, vel feruentibus cineribus tosta, utiliter, tu scientibus, ex amygdalino oleo. Id quod bellè quoque praesat lac potum, in quo radix ipsa fuerit incocta. Illinitur eadem, aqua prius elixa, epiphoris, fuggillatis, inflammatisq; tonsillis, fabacea farina addita; & de fructo subalta. Subigitur quoque oleo, & tumentibus hæmorrhoidibus commode illinitur. Radicis succus excedentia & contumacia vlcera curat; quemadmodum & narium polypum folia ambusta sanant. Imponuntur eadem utiliter podagricis, calentis fimo bubulo illita. Semen tritum, vel baccarum succus rosaceo commixtus, aurium doloribus auxiliatur. Dantur utiliter seminis drachmæ duæ ad menses educendos, & secundas, ex vino. Cæterum cum Arum in mentem mihi iam resocet plantam, à quibusdā serpentaria, Colobrinamq; vocatam, quanq; Germani BONVM, HENRICVM appellant, li-

A R V M.

ARVM MINVS.

buit eius historiam, & vires huic orationi attexere, quod folijs. Arum quadantenus referat, quæ longis pediculis nitentibus profert. Hæc caules plures edit, ipsosque foliosos, in quorum fastigijs herbacei, racemosi que videntur flores, & deinde semen. Planta candidat tota, perinde ac si tenuissimo farinæ polline conspersa esset, quin etiam adeo lævis tactu habetur, ut unguine aliquo illata videatur, unde illi nomen apud Germanos Schmerbel. Radice nititur uexeta, crassa, in plures diuicicatâ partes, eroseo colore, acuti lapathi modo. Nascitur farè ubique in pagorum plateis, in ruderibus, & arcis. Planta est calidi & sicci temperamenti. Radicis succus illitus scabiem tollit, & cutis maculas extergit, præsertim si cum aceto misceatur. Quidam eam quoque præferunt aduersus venenosorum animalium morsus. Nosirates mulieres ex Ari radicibus stillatitias aquas ad fucum parant, quas ad faciem erugandam, illustrandamque magnis laudibus effertur. Id quod etiam efficaciter præstat insolutus radicum succus, cernisæ speciem referens, quem Gersa vulgò nominant: is siquidem mirum in modum carni plenitudinem, & candorem conciliat. Ari vires memoris prodidit Galenus libr. xi. simp. med. ubi ita scribit. Arum terrena essentia conflatur, sed calida: proinde extergendi vim possidet, verum non valentem, sicut dracontium. Est itaque in exiccando, & calefaciendi primi ordinis. Radices eius maxime sunt utiles: siquidem comesa crassitiem humorum mediocriter incidunt, adeo ut & excreationibus ex pectore idoneæ sint, sed magis tamen aptum est dracontium. Et lib. 11. de aliment. facult. sic inquit.

Ari vires ex Gal.

10

BONVS HENRICVS.

inquit. *Arisadix* rari modo manditur. In quibusdam autem regionibus acrior quodammodo nascitur, ut *dracontio* ferè similis sit. Dion veschè parare soles, prioris decoctionis aqua effusa, repente in alteram calidam inycere conuenit. *Cyrenis* contrà, quàm in nostra regione, *Arum* se habet: nam illic minimum medi camentosi, minimumque acrimoniae possidet, adeo ut vel raris sit utilis. Idcirco radicem quoque in Italiam comportant, ut quæ abque ut putrescat, aut reuermineat. longo tempore perdurare possit. Herba, quam Græci *ἀρισάριον* & Latini similiter *Arum* dicunt, *Mawritanis* larus & *Sara* uocatur: *Barbaris*, *Aron*, *Barba Aaron*, *Dragonte* a minor, & *Serpentaria* minor: *Italici*, *Aro*, & *Gigaro*: *Germanici*, *Clein* uater *vurtz*: *Hispanici*, *Taro*: *Galli*, *Vid de chien*.

Arisarum.

ARISARVM.

CAP. CLXIII.

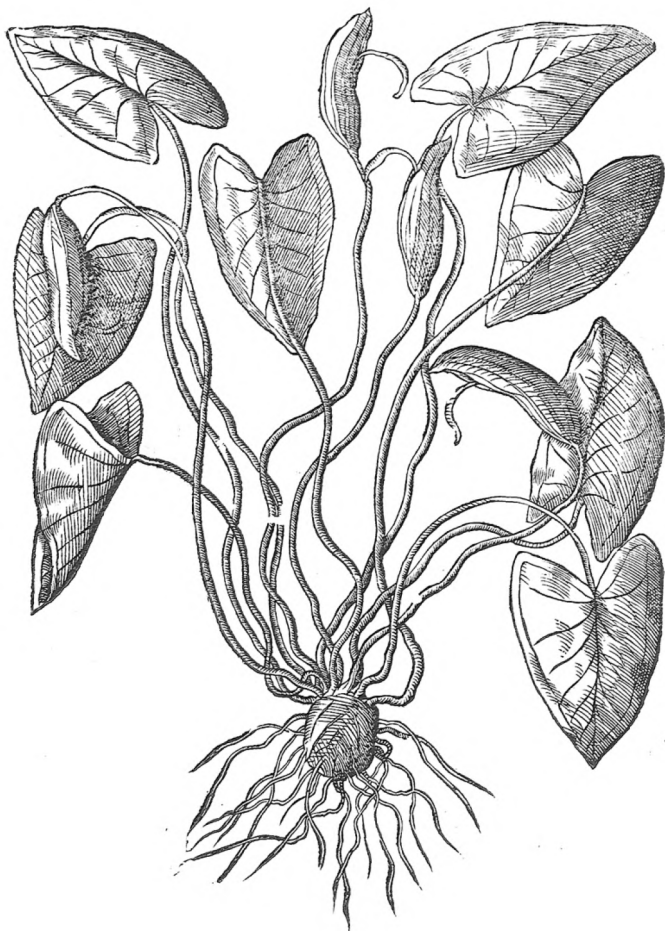
Arisarum exigua herbula est: cuius radix olææ magnitudinem implet, longè maioris quàm aron acrimoniæ. Vnde illitu nomas fitit. Fiunt collyria ex ea, ad fistulas efficacia. Illitu radicis: genitale animalis cuiuscunque in perniciem agitur.

Arisarum, Plinio libro XXI I I I. cap. xv I. auctore, in Aegypto nascitur, similis aro, minor tantùm, minoribusque folijs, & utique radice, quæ tamen olivæ grandis magnitudinem implet: Huius duo hodie ab herbarijs ostenduntur genera: quorum postremum ad me primum misit Aloisius Angullarius Romanus hortæ Patauni præfectus, diligentissimus rei herbariæ inquisitor. Qui præterea testatus est, Arisarum plurimum nasci in agro Romano, non longè ab vrbe. cuius folia Aro similia sunt, à Luca Gibino Viro optimo accepimus. Vtriusque picturam exhibere libuit, non quòd utrunque probemus (alterum enim non verum putamus) sed ut de ijs aliorum etiam sit iudicium. Meminit Arisari Galenus lib. v I. sim-

Arisari histo-

Arisari vires
ex Gal'

ARISARVM.

ARISARVM ALTERVM

plícium medicamentorum his paucis. Arisarum multò minus est arò. Radicem habet oliuæ magnitudine. Est autem multò Nomius.
 ipso acrius. Ut Græcis ἀρίσαρον, ita etiam Arisarum Latinis, & Arisaro Italis nominatur.

Ἀρίσαρον.

HASTVLA REGIA.

CAP. CLXIII.

Hastula regia vulgaris notitiæ est: folijs maioris porri: caule læui ferente in cacumine florem, quem anthericon appellant: radices subiacent oblongæ, rotundæ, glandibus similes, gustu acres. **Q**uæ exalfaciunt: urinas, & menses epotæ ciunt: lateris doloribus, ruptis, conuulsis, & tussibus, drachmæ pondere potæ ex uino medentur. Ea verò vomitiones adiuuat, Iudicri tali magnitudine comman-
 20 ducata: à serpente demorsis datur aptissimè, trium drachmarum pondere, uerùm folijs florib. & radice ex uino morsus illinire oportet: item vlcera fordida, & depascencia mammarum quoque, & testiu inflammationes, tubercula, furunculosque decoctis in fæce uini bulbis recentibus inflammationib. ex polëta auxiliatur. Radicis succus adiecto veteri uino dulci myrrha, & croco decoquitur, sitq; perquam utile oculis medicamentum: ad purulentas aures per se, & cum thure, melle, uino, & myrrha tri-

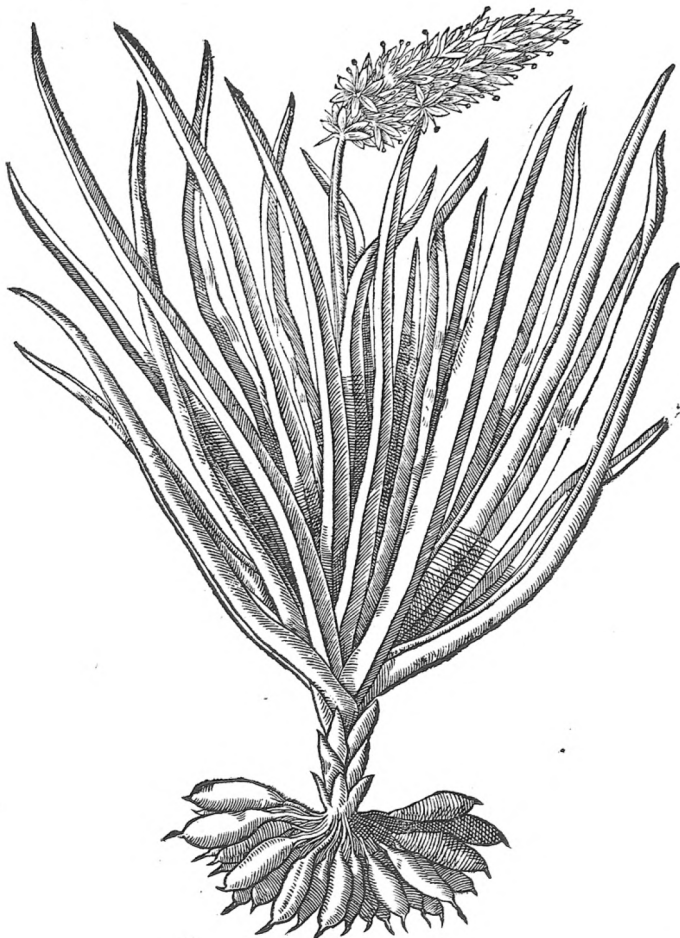
tus, prodest in contrariam aurem infusus, dentium dolorem mitigat. Cinis è radice illitus alopecias ad pilum reducit. oleum in excavatis radicibus igni decoctum, illitu exulceratis peritonibus, & ambustis igni, conducit: & furditati infillatum in aurem auxiliatur. Candidam viriliginem, limico antea perfrictam in sole, illita radix emendat. Semen, floresq; in vino poti, scolopendræ & leorpionum venenis, mirum in modum resistunt: alium purgant.

Asphodeli
historia.

Hastula regia, quæ Græcis dicitur *Ἀσφodelος*, planta est à radicibus foliosa, folijs porraccis longioribus, angustioribusq; carina adeo prominente, ut triquetra videantur. Caulem edit cubitalem; & quandoque maiorem, insigni lenitate: Flores in cacumine albicantes, (est etiam quæ melinos faciat) nucerosos, in stella modum sese pandentes, è quibus baccæ proueniunt subrotundæ, herbacæ coloris, in quibus triquetrum concluditur semen nigro colore. Particulatim floret,

10

HASTVLA REGIA, SIVE ASPHODELVS.

71 Scylla, ab imo incipiens, uerbasi quoq; modo. Radicibus nititur numerosis, nigricantibus, bulbosis, subirefcente intus pulpa indicis longitudine, & inferna fede crassioribus, prominente infima parte tenui canna, fiscofis, acri, & amaro gustu: planta esse spectata in eunda, cum integra effoditur, ob ingentem bulborum numerum, qui sepe centenarium excedunt, quantum citato loco dicit Plinius, *Asphodeli radicem alis numerosam esse, ut que octoginta simulacernaris sepe bulbis reperitur.* Huius caulem (ut Plinius esse auctor libro xxi. cap. xv. i. Theophrastus, & ferè Græci omnes cubentalem, & sepe dum cubitiorum, antiericum conauer: radicem uerò, id est, bulbos, *asphodelon.* Latini autem illud albuicum, & *asphodelum hastulam regiam* dixere. *Vermes Albuicum creat* ut Theophrastus ait qui in uolucres bestias *floriferum* specie degenerant: tandem cum *flaccescens in aruerit* (capus, erofio conceptaculo prouolat. Mandebatur antiquitus, Hesiodo teste, huiusce planta tum caulis in cinereto silis, tum bulbos cum semine, oleo, & sale addito: quinetiam cum sicis,

10 *mira noloptate. Extulit magnis laudibus Asphodeli radices Nicander in suis theriacis, ad serpentum morsus, & scorpionum ictus. Illinuntur uelut asphodeli radices, ex aceto decocto, lichenosis, scabiosisque. Eadem cum hysocyano seruefacta, & pice liquida excepta, alarum uirus, tadiae emendant. Crispantur quoque capilli, deraso capiti asfricta sepe radice. Ea epota, scripsere quidam excitari uenercos in petus. Iunat eadem selle iussufo, qui etiam aqua intercreta afficitur, ex uino pota. Decocta & illa paratidas sanat. Eximuntur renum lapilli, si eisdem ex uino decocto sumatur in potu. Sanat illa iumentorum scabiem, & ulcera ad pilum reducit. Meminit eam quoque Galenus lib. vi. simplicium medica mentorum, sic inquit. *Asphodeli radix utilis est, sicut ari, asari, & dracontis, nempe extergentis, & discentiens facultatis. Vsta autem cinis calidior, & exicantior, subtiliorq;, ac digerere potentior efficitur, ac proinde & alpeccas sanat. hæc Galenus. Ceterum asphodeli radix mirifice commendatur Aetio libro primo ad cindos mensis, his uerbis. *Asphodeli radix in uino albo ueterè decocta, & uino calido meraco cyathi mensura hausta, menses suppressos celerem citat.* Plauti, quod *arabæ dicitur Græcè, Hastula regia Latine uocatur: Arabice, Cheunce, Rhunac, Biruac, Abg seu Axera: Italicè, Asphodelo, Amphodillo, & Hastula regia. Germanicè, Gold wurtz, & Heidinisch: Hispanicè, Gamones, Gamonites: Gallicè, Aphrodiles.***

Asphodeli ut iuxta Gal.

Nomina

Βολβός ἐ μέλιτος.

BVLBVS ESCULENTVS. CAP. CLXV.

Esculentus bulbus uulgo cognitus, a nobis estur. Stomacho, & alio utilis rufus, & qui ex Aphrica defertur. A maris uerò, & scillinus, stomacho aptior est, & concoctionem adiuvat. Bulbi omnes acrimonia m habent, exalfacunt, uenerem stimulant, linguam, tonfillasque exasperant, multum alimientum præbent, carnes creat, inflationem pariunt, luxatis, fractis, articuloꝝ doloribus efficaciter illinuntur: spicula extrahunt: gangrænas, & podagras ex melle, aut per sefe hydropticorum tumores, & canum morsus cum melle, & piperis polline illiti cohibent: sudores compellunt: stomachi dolores mitigant: furfures, & ulcera, quæ in capite manant, cum tosto uino abtergant: fugillata, uarosque per se, aut ex ouiluteo, & lentiginis cum melle, uel aceto, emendant: frigus auriculis, unguibusque, ex polenta medentur. Ijdem calidis cineribus torrefacti, tollunt scicis: item cum cinere è manarum capitibus, impositi. Cremati uerò, & cum alcyonio misti, uitia cutis in facie, atrasq; cicatrices, in sole illiti emaculant. faciunt ad rupta, si cum aceto cocti edantur. Sed copiosiore eorum cibo abstinentium, quoniam neruos tentant.

Βολβός ἐ μέλιτος. BVLBVS VOMITORIVS. CAP. CLXVI.

Bulbus, quem uomitoriu uocant, folia habet lentiora multò, & longiora, quàm bulbus esculentus: radicem similem, cortice nigro. Ea radix mansa, aut decoctum eius potum, uel sic malis medetur: uomitiones mouet.

a Cincæ, uel ἐ μέλιτος, cortice magno.

Bulborum genera, esculentum, & uomitoriu, antiquis uulgo notissima fuisse ex eo maxime constat, quòd eorum faciem non representauerit Dioscorides. Nobis uerò bulbi eam ob causam, uel quòd iandiu exoleuerint, hodie omnibus tum medicis, tum herbarijs acò incogniti sunt, ut neminem hæcenus inuenerim, qui eos legitime demonstraret. Legitimos inquam, quòd non desint, qui ut inter ceteros *Aesculapij* uideantur, *BVLBOS* quosdam ostendant, nisi collatis plantarum notis. At cum Dioscorides hosce bulbos nullis descriperit lineamentis, non potui illorum acquirere sensationibus, & si non de sint Sycophantæ, qui me in iusticiam accusarint, quòd has dixerim me non cognoscere plantas, quorum qui uolunt doctrinam sequi, consilijs forsasse fecerint, si hosce labores nostros haudquaquam legere decreuerint. Siquidem ego candidis lefforibus non autem nuptis, hæc parauimus monumenta. Veteribus autem fuerunt in frequentissimo ciborum usus, his præsertim ad misti, qua ueneris concilianda gratia parabantur, vitope qui uenerem stimulent. Quòd autem ad id experit, & commendatiferunt, *Martialis* aperte testatus est in Xenij suis, dum cecinit.

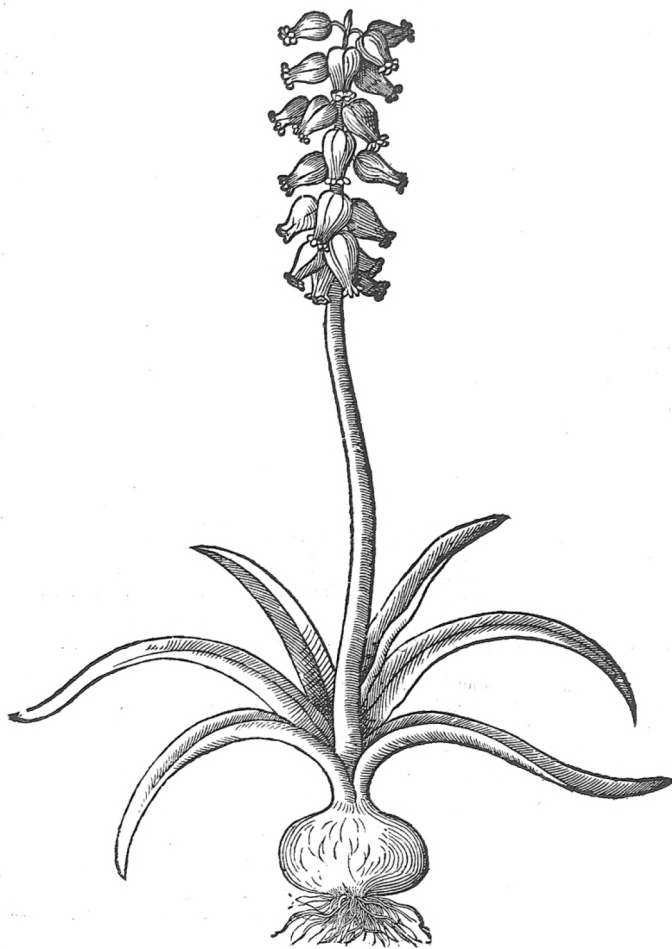
Bulborum condictio.

Cum sit anus coniuux, cum sint tibi mortua membra, Nil aliud bulbis quàm satur esse potes.

Ceterum non desiere, qui crediderint *Bulbum esculentum esse Aescalonium cepe, aut simile illud ceparium genus, quòd Hetruscis uulgo uocatur Cipolla malgia.* Sed horum error manifestè deprehenditur ex Theophrasto, qui a *calonium*, *sisileg*, *cepæ* inter ceparium genera libro vii. cap. iiii. de plantarum historia recensuit, non autem inter *Bulbos*, de quibus cepetium differit libro vii. cap. xii. *Bulborum* meminuit Galenus lib. vi. simplic. medicamentorum sic scribens. *Bulbus esculentus frigidior, & crassior est, lentumq;, succum procreat. Nam & cocti difficilis est, & statuosus, & uenerem prouocat. At tamen illius ob amaritatem, simul & adstrictionem, abtergi simul & glutinat, & nimium etiam exolecat. Est enim ostentamen amaritudinem in extergentibus esse substantiam, adstrictionem uerò in glutinantibus. At scitatis ueraneque consequitur. Bulbus autem uomitorius multò est calidior temperatura, quàm prædictus bulbus. Et libro ii. de alimentorum facultatibus, sic de bulbis scribit. *Bulbi genera cum prædictis conueniunt. Nam horum quoque radix directis solis manditur: in uere interdum ipse etiam coliculus. Amarum, austeramq;, non euidenter bulbi in se habent: quàmòdem clausquecentis stomachi aliquatenus excitant audientiam. At uerò nec us aduertantur: quibus è thorece, atque pulmone suo conuenit expuere, quantum crassiore, ac glutinosiore sunt corporis substantia. Feniem amaritudinem crassitudinem uelutaur, lenta, crassa, nata incidere, quemadmodum in commentarijs de medicamentis prodidimus. Quapropter bis elixi ueris quidem**

Multorum error.

Bulborum ut res ex Gal.

Nomine. *alent, sed excreare uolentibus aduersabuntur, utpote omni amaritudine exui. Tum uerò ex aceto; oleo, garoq̃ue mistis, est-
tare satius fuerit: nam ita magis profectò oblectabunt, ac nutrient, minusq̃ inflabunt, ac facilius concoquetur. Βολβὸς
quì Græcis ἐδωδιμος, Latinis Bulbus esculentus cognominatur: Mauritanis, Βαζαρ alzir: Italis, Bulbo che si mangia. Qui
uero Græcis Βολβὸς ἐμαρτινος, Latinis Bulbus uomitorius dicitur: Mauritanis, Zir: Italis, Bulbo vomitorio.*

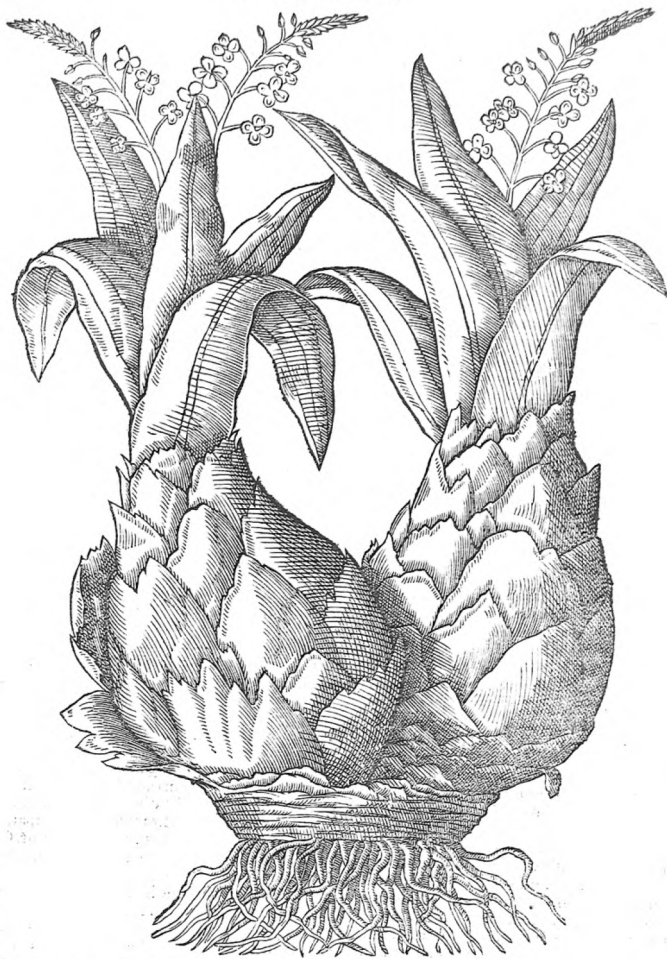
Σίλλα.

SCILLA.

CAP. CLXVII.

S Cilla uim acrem, atque feruentem habet. asflatam ad multa uiliorem esse constat. Polline ad cru-
stam subactò, aut luto oblita, in clibanum conijcitur, aut carbonibus obruitur: donec obducens
crusta sufficenter intosta fuerit: qua exempta, si non emollefcatur, altero polline simili, aut luto circum
linitur, & eadem, quæ prius, fiunt: nam quæ ita non asflat, interaneis maximè noxia est: Torretur item
in olla, indito operculo, quæ in furnū demittatur. Sumi etiam solet quod maximè est medium, direptis
uiuotenus tunicis, quod frustatim confectū coquitur, mutata sæpius aqua, donec ipsa nec amaritudi-
nem, nec acrimoniam habeat: traiectaq; lino frusta siccantur in umbrâ, ita ut ne ulla quidem parte se
contin.

SCILLA.

contingant. His scillæ seginibus ad oleum, vinum, aut acetum scillinum utimur. Ad rimas pedum, interna pars crude scillæ in oleo feruefacta, aut cum resina liquefacta, imponitur. decocta in aceto de morsis à uipera, cataplasma est. Ad singulas a ssa partes adiectis octonis tosti salis, cochlear unum, aut alterum damus icuinis, ad emolliendam alium: in potu autem, & odoratis medicaminibus, & quibus urinã ciere uolumus, hydropicisq; & stomachicis, quibus innatar cibus, regio morbo, toiminibus, in tussi vetere, suspiriosis, & ore reijcientibus, tres obolos in delinctu ex melle sumplisse satis est. Coquitur cum melle, & estur corundem gratia, maxime vt concoctionem adiuet: strigmenta per alium extrahit. Cocta, & simili sumpta modo, cosidẽ præber effectus: sed cauẽdas scillæ vsus his, qui intestinũ sentiunt vlcus, ad penfiles verrucas, & perniones, tosta efficaciter illinitur. Tritum semen, & in carica, aut melle deuoratum, alium emollit. Scilla tota in limine ianue suspenã, mali medicamenti noxam arcet.

Πανκράτιον.

PANCRA TIUM. CA:P. CLXVIII.

Pancreatium, quod aliqui scillam appellant, radice est magni bulbi, subrufo colore, aut subpurpureo, gustu amaro, ac feruente: folijs lilij, sed longioribus. Scillæ, uires & preparationem habet,

Mm 5 eodm

eademque pondere in morbis efficaciter assumitur: cui tamen mitior, quā scilla facultas inest. Radicis succus cum crui farina digeritur in pastillos, qui hypodermis, splenisque cum hydromelite, commodissimè dantur.

Scilla, & Pan-
cratij conside-
ratio.

Superioribus annis credidimus, Scillas, quarum in Italia omnibus, nisi medicis, tum seplesariis cōmūnis est usus, legitimes effecit hanc autem opinionem veneram pluribus coniectis ac rationibus fretus. In primis enim Plinium inveneream libro xix. cap. v. Scilla maiorem quā ceteris bulbaceis radicibus amplius reddidisse, quare cum scilicet iudicem ex his Scillis, quibus passim utimur, nonnullas ad tantam magnitudinem cruisse, ut serè caput hominis æquant, non poteram non existimare illas esse veras. Deinde legeram apud Theophrastum libro vi. cap. xi. de plant. hisseam, Scillam prius caslem florescē, gignere, quā folia. Id quod in nostratibus cōmū manifestè prebendatur, mihi quidem non videbatur esse discedendum à vulgari opinione. Adde quod sæpenumero quasdam Scillas vidi parvas, vix paulo maiores, has equidē putchā Pancratium esse: illas verò cōmūnis vsus, Scillas, idque eo magis, quod Dioscorides tribuit Pancratio radicem magno bulbo similem: horum autem radix mediocrius potius, quā eximia crassitudinis consistet. Perim cum postea aliquantū accuratius harum plantarum historiam expendissem, inveni Aloes solum Dioscoridis & Pliny testimonio scilla similitudinem habere. Quod nimirum refragatur Scilla cōmūnis vsus, ut quæ folia serat non aloes, sed lilio proxima: inter que non parva quidem intercedit differentia. Quintianum legi in Theophrasto, & Plinio, quod Scilla floret ter in anno, hoc item quāntum videre potui non evenit nostris vulgaribus Scillis. Sed ne veritati fortasse detrahatur, omnino id affirmo non ausus. Hinc itaque iure quoddam factum est, ut de Scilla non ulterius vulgarem illam tenerim, sed in dubium venierim sententiam, an scilicet Scillæ cōmūnis vsus legitima & sint, & dici mereantur: ut alia reperiantur, quæ folijs alio similibus proueniunt. Ceterum cum adhuc in hac re dubia versarer, à quibusdam medicis Hispanis accepti in Hispania maritima Scillas innuencras oriri nostratibus duplo maiores, folijs aloen emulantibus, sed minus crassis: quæ amaritudine, acrimonia, ac virium præstantia communes nostras Scillas longe utuntur. Tam ergo non dubitauerim (si uerè i) retulerim) afferere prædictas Hispanias Scillas veras esse, nostras verò legitimum esse Pancratium Dioscoridis, huic enim pulchre respondent folia, quæ liliæ sunt, verum longiora. Nec obstat, meo quidem iudicio, quod Dioscorides scripsit, Pancratium radicem esse magno bulbo similem, namque bulbos hoc loco genui, non speciem denotat. Atque adeo hinc fortasse fit, ut Scilla quarum est cōmūnis vsus, non ea præsentificat, quæ legitime pollicentur: quod Pancratium (ut Dioscorides testatur) mitior, quā Scilla facultas infit. Dixi sententiam meam, quamvis sciam non deesse nascitos, qui nostram hanc impugnant sententiam. Atqui mihi magis expedit Dioscoridis, & Pliny nitidissimis iiii testimonij, quæ horum fucatis acquiescere moris. Quidam etatis nostre medicis in cerebri, & neruorum frigidis affectibus, Scillam crudam ab inuolucris repurgatam minutim fecant, & cum melle plurimo in nas utremque coniungunt, insolanique per statem, ardente præsertim srio. Demum percolato melle utuntur ad comitantes, & alias cerebri agriutines, à frigiditate excitatas. Sed alia longe diuersa fuit Galeni ad hos vsus scilla paranda ratio. Quippe qui concisam Scillam nunquam melle commixtam exposuit insolanandam: sed ut ab ea succum solo collectum in diebus canicularibus eximeret, in fistile, vel vitreum uas, in quo primum mel fuisse, postea scillam immittit: deinde tantisper insolat, donec solaribus radijs ipsa liqueceret. Ex quo palam fit, quod plerique à Galeni instituto profors aberrant, ut qui scillinum mel concisam scille liquoris uice. Scilla (ut memoria scriptum reliquit Galenus libro vi. simplicium medicamentorum) admodum incidentem facultatem obinet, non tamen admodum calidam. Sed secundum hoc cum quissiam fecandi ordinem censet exalfacientium. Præstat autem aut assam, aut elixam suuere: sic enim uirum eius uehementia exoluit. Nomen illi Græcum est σκόλλη, Latinum uero Scilla, Arabicum, Haisell, Haisel, Haisel, Haisel, seu Alaschil-Italicum, Silla: Germanicum, Meer Zübel: Hispanicum, Cebolla albatrana: Gallicum, Stipoules Charpenaire, & Oignon marin.

Scilla præpa-
ratio.

Scilla uires
ex Gal.

Nomina:

Κάρραρις.

C APPARIS.

C A P. CLXIX.

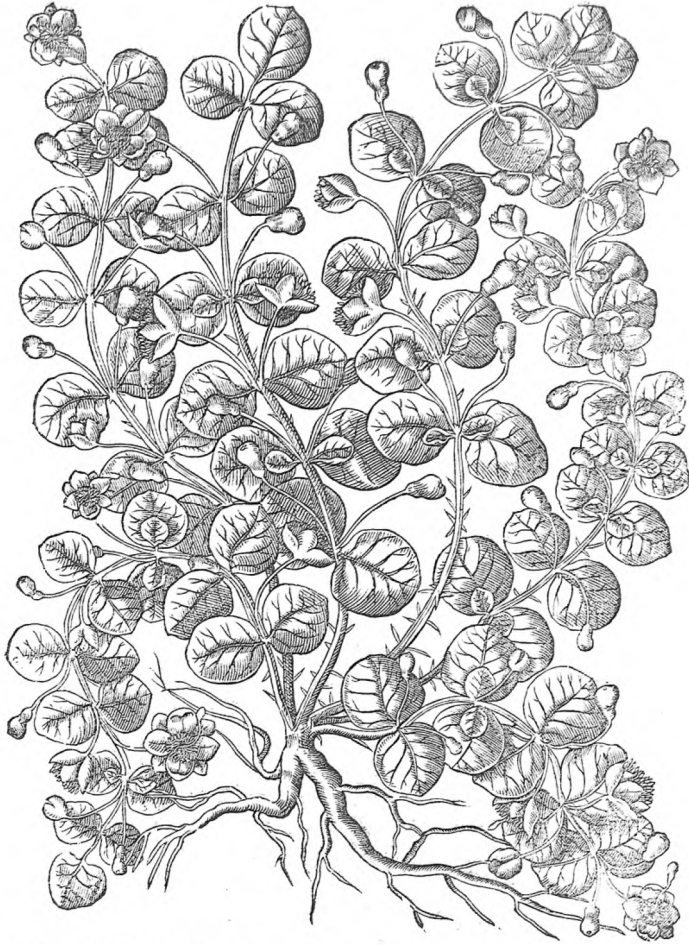
CApparis aculeatus frutex est, qui in terra stratus magis in orbem euagatur. Spinus, ut rubus, habet in hami modum aduncas: folia mali cotoneæ, rotunda: fructum oleæ similem, qui cum dehiscentis panditur, florem candidum promit: quo excusso, non nihil glandis oblongæ figura inuenitur, quod apertum grana acinis puniceorum similia ostendit, parua, rubicunda: radices lignosæ spargit, græ des numerosasque. Tenui plerumque solo, aspersis quoque locis in insulis, & iuxta rudera nascitur. Caulis, & fructus, cibi gratia condiuntur. alium turbat, stomacho aduersatur, sitim gignit: coctâ tamen stomacho, quam cruda utilior est. Fructus drachmis duobus in uino potus, quadraginta diebus, lienem absumit, & urinam, cruentumque excrementum emittit: bibitur utilissimè in coxarum doloribus, & neruorum resolutione, item ruptis, & conuulsis: mensis ciet, caput purgat. Dentium dolor sedat: semen ex aceto decoctum, colluto inde ore. Aridus radicis cortex ad eodem proficit: ulcera omnia uetera, & tordida, & quæ occalluerunt, expurgat: licniosis cum farina hordci illinitur: dente demoria, dolori eius auxiliatur: cum aceto trita, uti ligines albas absterget. Radix, foliaque intrita, strumas, ac duritias dicitur. Aurium vermiculos in infusus succus cneat. A phrica, & præsertim Marmarica cap paris, uehementer inflat. Apula uomitus facit, & quæ à Lybico, & quæ Rubro mari deferunt, mirum in modum acris est: siquidem in ore pustulas excitat, gingiuasque esse tenus exeft. quare in cibis non ab re damnatur.

Capparium
condid.

Capparium fa-
tio.

CApparis frutex est in Italia vulgaris satis notitiæ. Floribus enim, & fructibus miria asseruatis frequentissimè in cibis utitur. Ex his suauiores, & qui cum palato maiorem incant gratiam, sunt recentes acerrimo asseruati aceto, quod plerique faciunt in Hetruria. Præstantissima cappares ex Alexandria Aegypti Venetias aduehuntur. Est & in Apulia capparium proueniens, unde etiam plurimè deferuntur, verum longe deterioris his quæ ex Aegypto importantur. Vomitiones cappares haudquaquam cient, ut Dioscorides inquit: nisi fortasse hac facultate sint præditæ, dum recentes, ac uirides comeduntur, anteaquam miriam experiantur, & inde elixentur. Proueniunt etiam Romæ in collapsis aedificiorum parietibus, ruderibusque, præsertim circa Pacis templum, itemq; Senis, qui quidem Apulis saporis præstantia minime cedunt. In culis nasci cappares negat Theophrastus libro vi. cap. v. de plantarum historia. Seruuntur tamen hæc ætate, colunturque perinde ac segetes, & legumina, quemadmodum & Pliny tempore, qui serendi rationem libro XIX. cap. vi. his uerbis explicauit. Quippe cum capparis quoque seratur, sicis maxime, area in desossu canata, ri-

CAPPARIS.

piſque vñdique circumſtrictis Lapide, aliàs euagatur per agros, & cogit ſolum ſterileſcere. Floret æſtate. uiret vſque ad
Vergiliarum occaſum. Sabuloſis familiariffimum. Capparis vires reddidit Galenus libro vii i. ſimplicium medicamen-
 torum, ſic inquit. Capparis radicis cortex uiuentem habet qualitatem amaram, proximam, acrem, deinde acerbam.
 Ex quo liquet, quòd diuerſis, pugnantibusque conſtet facultatibus, quippe abſtergere, purgare, incidere poteſt amaritudi-
 ne: excaſcere, incidere, digerere acrimonia: porò contrahere, denſare, conſtringere acerbitate. Idcirco lienes in-
 duratos, ſi quid aliud, hoc medicamentum iuuare ualet, tum forſidoneis illiendis remedijs admiſtum, cum intrò in cor-
 pus aſſumptum: ſue decoctum in aceto, aut oxymelite, & id genus, ſue aridum contuſum, illiſque permiſtum. Quippe
 cum aptè craſſos, lentosque humores hoc pacto ſumptum euacuet, nec eos tantum per urinas: ſed & per uentrem: ſiſpe
 etiam ſanguinolentos deſert, unde & lienes adiuui ſunt, & coxarum dolores. Quinetiam meſes promouet, & ex capi-
 te purgat, detrahique, auxiliaturque ruptis, atque conuulſis. Ceterum cuienam ipſum potioni in quoque aſſectum mi-
 ſceri conueniat, non eſt præſentis inſtituti perſequi. Porò radicis eius cortex vteribus malignis catapla inatis modo im-
 poſitus, non malum eſt remedium, ut quilla extergere valeat, ne ſegniter deſiccet. Præterea dentium labores præ-
 dictarum qualitatum ratione adiuuat, interim cum aceto coctus, interim cum uino, ſape etiam ſolus dentibus mauiſus, ac
 morſus. Ex diſtis ergo clarum eſt, incidendi quandam ei facultatem in eſſe, utenq; extergendi, digerendi, contrahendi.
 Vitilignes ſiquidem cum aceto detrahut, & charadas, & duros tumores digerit, idoneis ad ea medicamentis miſtus. R. adi-

Capparis ui-
res ex Gal.

eis corticis, fructus proportione virium respondet, nisi quod ad omnia sit inbecillior. Imò & folijs, & caules eius, similem vim obtinent. meningi, ne folijs quandoq; paucis diebus duritiem eboracis naturam referentem discussisse. Sed aîmîscenus scilicet illis quippiam, quod corum virum obtundat vehementiam. Nec mirum est, quòd aurium vermes succis amaritate occidat sua. Porro capparis, quæ in admodum feruentibus regionibus provenit, ut quam fert Arabia, multò est nostrate acrior, adeò ut plurimum etiam habeat facultatis adurentis. Et lib. 11. de aliment. facult. sic de Cappare scribit. In Cypro Capparis plurima provenit. Facultas eius tenuiorem admodum est partium: proinde minimum alimenti in corpus corum, qui ipsa vescuntur, distribuit, quemadmodum & alia omnia, quæ tenuibus constant partibus. Vtior autem fructus huius plantæ magis, ut medicamento, quàm ut alimento. Importatur ad nos etiam sale conspersus, quia solus asseruatus putrescit. Clarum ergo est, quòd capparis adhuc visidus, antequam sale conditur, plus habet nutrimenti: nã ex salutura permultum eius amittit, nisi, sal ablatur, & rosus band quicquam nutrit: alium tamen subducat. Verùm ablutus, & demaceratus, donec omnem salis naturam exuat, ut minimi sanè alimenti cibus est, ita obsonium, & medicamentum, cum ad excitandum prostratum appetitum, tum ad derivandam, deiciendamq; pituitam ventri adhaerentem accommodatum erit, ac deniq; ad lenis, iecorisq; amolendas obstructions. Verùm in hos usus cum oxymelite, aut oxelæo ante alias omnes dapes sumi oportet. Tenellis porò capparis germinibus homines, ut terebinthi turionibus, vescuntur: cumq; adhuc virent in oxalme, & aceto, non secus atq; hos, reponunt. Planta, quæ καρωατὸν Græcè, Capparis similiter Latine dicitur: Arabice, Cappar & Kappar: Italicè, Capparo: Germanicè, kappren: Hispanicè, Alcaparras: Gallicè, Capprez.

Nomina.

IBERIS, SIVE LEPIDIVM.

Aenidiv.

LEPIDIVM. CAP. CLXX.

Lepidium, aliqui gingidium vocant, herbula vulgò nota. muria cum lacte sevuatur. Vis foliorum acris, & exulcerans. quapropter ichiadicis trita, præsentissimum est auxilium. si cum helenij radice, quarta parte horæ. illinatur: lienosis simili modo prodest: lepras eximit. Radix appentâ collo, dolore dentium liberare existimatur.

Cum satis superq; à nobis ostensum sit, in primi libri calce, in Iberidis commentatione, ibidem nihil à Lepido differre, superuacaneum esset, hic ea repetere, quæ ad Lepidij historiam explicandam loco citato diffusius adduximus. Si quidem eò quisq; facile accedere potest, qui ea, quæ ibi diximus, scire desiderat. Verum tamen illud silentio non inuoluendum duxi, quod Plinius in Lepidij historia profusus à Dioscoride dissentire deprehenditur. Quippe qui scripsit libro XXI. cap. VII. Lepidium cubitali longitudine assurgere, folijs Laurinis, non autem nasturtij, ut Dioscorides inquit. Quod sane nobis insinuare videtur, Plinij Lepidium eam esse Iberidis speciem, quam scribit Paulus lib. I. de coxendicium dolore agens, folijs lauri proferre. Hæc enim (ut libro superiore diximus) ea facile fuerit, quam vulgus herbariorum ideo Piperitum nomi-

Lepidij con-
dicatio.Lepidium
Plinij.

LEPIDIVM PIPERITIS.

Lapfus Hermolai, Manardi, & Ruellij.

Nomina.

nat, quod acerrimo gustu linguam mirum in modum uellicet. Ceterum non possum non admirari, quod tam facile crediderint Hermolai, Manardi, ac Ruellius illos secutus, Lepidium eam plantam esse, quae vulgò in Italia appellatur Raphano. Nam cum hæc folijs sit helenio paulò minoribus, & verbasco maioribus, nullo pacto Dioscoridis Lepidium referre potest, ut quod tenuis admodum sit herba. Nec item Plinio ad stipulari videntur, qui Lepidium prodidit laurinis folijs exire in cubitalem altitudinem: nisi fortasse ij clarissimi viri nostratem Piperitum, quæ procul dubio Plinianum refert Lepidium, Raphanum uocauerint. Quod ueritè Græci, Lepidium quoque Latini uocant: Mauritani, Seitavagi, Hausab, Ascetaragi, seu Sibaregi: Itali, Lepidio: Germani, Cauchbluon, & Vilder Krefz: Galli, Passtraige, & Nasitort sauage.

Βαρβάχιν.

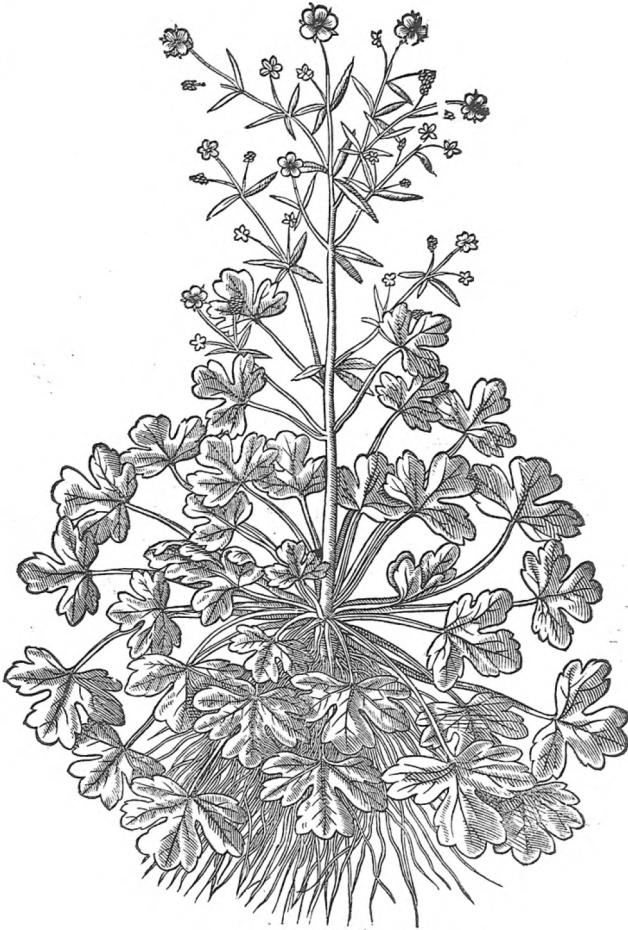
A A N V N C V L V S. CAP: CLXXI.

10

Complura Ranunculi genera. vis tamen omnibus vna, acris, & vehementer exulcerans. Nam vnum coriandri folijs constat, latioribus, subalbidis, pinguibus: flore luteo, interdum purpureo: caule gracili, cubitum alto: radice alba, exigua, amaraque, multis capillamentis, hellebori modo, fibrata. nascitur in limitibus humidis. † Alterum lanuginosius, longiori caule, pluribus foliorum incitu-

a Meum. m. pa. p. i. iuxta fluita. † Orib. z. r. r. d. e. r. e. p. o. y. i. geniculatus.

R A N V N C V L V S I.

ris, plurimum in Sardinia proueniens, quàm acerrimum, quod syluestre apium appellant. Tertium minimum, odore graui, flore aureo. Quartum huic simile, flore lacteo. Folia, flores, & cauliculi recentes, illitu exulcrant, & crustas non sine dolore gignunt. quare vngues scabros extricant, scabiem eximunt, signiata delent: formicantes verrucas, & pensiles, alopeciasque paulisper illita tollit: Tepente decocto perniciosis fouentur. Sicca radix, tritaque sternutamenta ciet, naribus admoda: dentium dolorem appenſa leuat, ipsos tamen frangit.

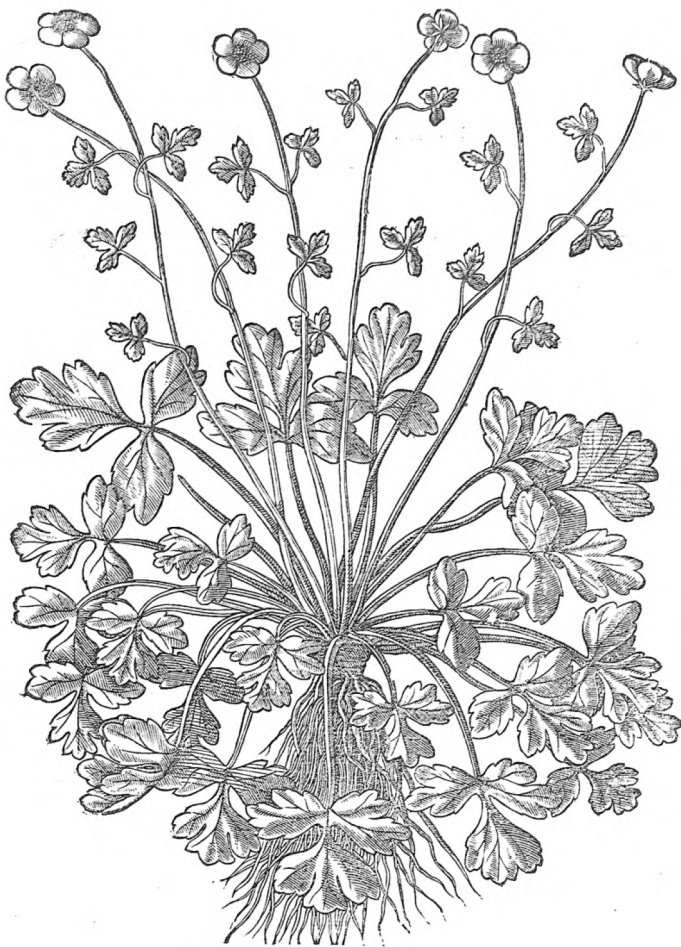
Ranunculum, qui Græcis *Καράμιν* dicitur, vulgus herbariorum in Italia, & alibi etiam *Tedem corui*, & *Pedem galis* quatuor reperam, uocant, ut superius quoque in coronopi mentione diximus. Planta est vulgò nota, pluribus tamen, & diuersis generibus distincta. Et quatuor tantum generum meminere Dioscoridis; nos tamen & quin-

Ranunculi
confidet.

RANUNCVLVS II.

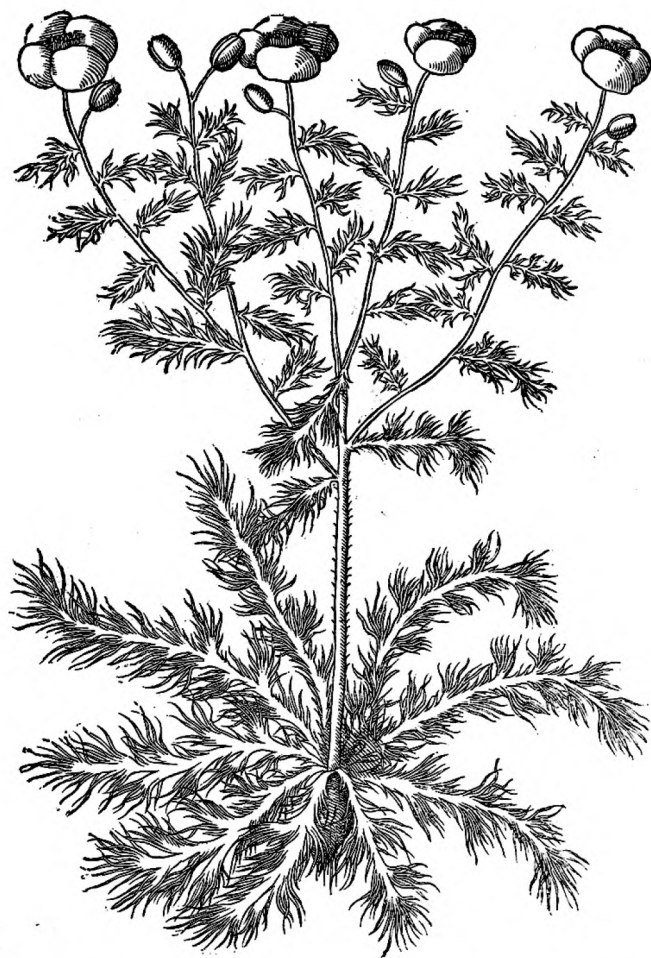

DRANVNCVLVS III.

tum, & sextum genus sapissimè vidimus. Ex his, quorum particulatim non fecit mentionem Dioscorides, unum genus est, quod nobis quinto loco assignabitur, quod quidem folijs primo proximis prouenit, sed cui inter complures, quibus nititur, ita dices, tuberosa quædam pendeat radix nucis iuglandis magnitudine, rari modo albicans, & exulcerans, qua per hyemem, arefcentibus iam folijs, vitantur quidam, ubi exulcerandi sit opus. Illud porrò genus lanuginosius, uel ut Plinius ait, foliosius copiosissimum in Sardinia nascens pluribus foliorum incisuris, altiore caule, acerrimo gustu, pleuiq; ideo Apium risus nominant, quòd quibusdam memorie proditum sit, eos tanquam præ letitia videntes interire, qui ipsam comederint. Sed rem se aliter habere crediderim, & alyis potius ad stipulandum esse. Siquidem Pausanias auctor est, herbam hanc, si edulio fuerit, uescentibus nervos contrahere, ritusq; ora diducere, ita ut qui mortem oppetunt, uelut videntium facie intereant. Quod & Salustius confirmat, qui huius uenenatae herbe meminit, sic inquit. In Sardinia a quædam herba nascitur, quæ Sar-
doæ dicitur, agreffi apio similis. Hæc ora hominum, & ritus dolore contrahit, & quasi videntes interimit. Idcoq; Dioscori-
des

ANEMONE IIII.

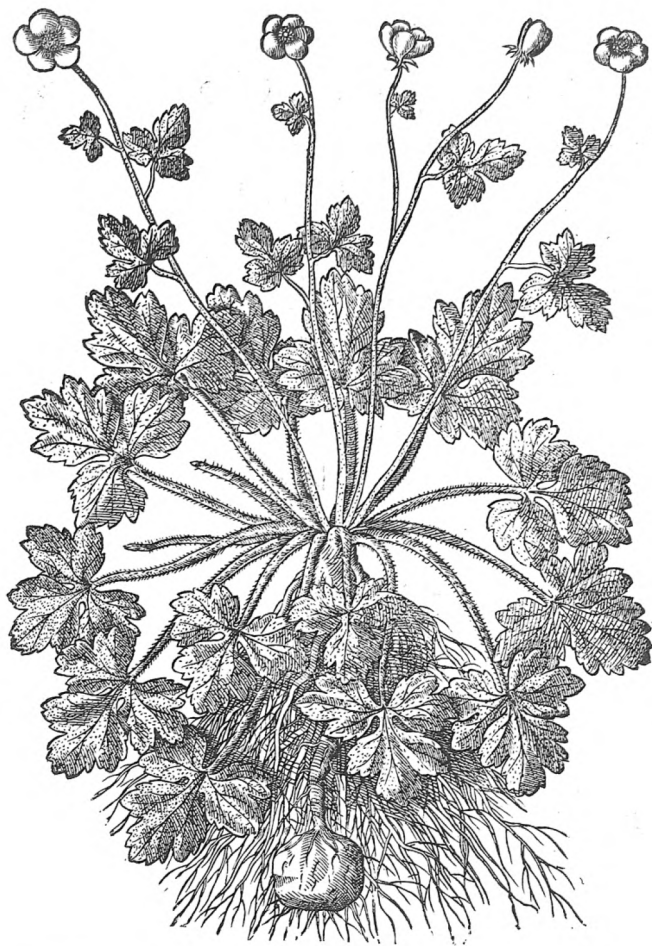

des lib. vi. Sardoniam ranunculi genus esse testatur, quae vescentibus mentem adimat, & quadam nervorum distensione debescere in rictus ora cogat, ita ut imaginem videntium prebeat. Ob id Sardonius risus in adagium cecit. Ceterum quam magno in errore uersentur, qui existimant Ranunculum esse Coronopum, superius in Coronopi commentatione latius explicauimus. Ranunculi meminit Galenus lib. vi. simplicium medicamentorum, ubi ita scriptum reliquit. Ratrachium, id est, Ranunculus, quatuor habet speciatim differentias. Omnia uero uehementer acrem facultatem possident, adeo ut cum dolore exulcerent. Hac itaque ratione, si moderatè utare, psoras, & lepras excoriant, & vngues leprosos diuellunt, adeo ut cum dolore sinu, & acrochordonas, & myrmecias detrahant. Quin & alopecias inuadunt, paucò tempore adnota. Nam si diutius inhaereant, non excoriatu solùm ipsa cutis; sed & in crustam uritur. Atque igitur haec omnia caui: & solorum tantò operati, si imponas uirentia. Porro radix arefaciã sternutatorium est medicamentum similitè alijs omnibus, quae valenter desiccant.

Quorundam
etiam.

Ranunculi
et Gal.

RANUNCVLVS V.

Nemina.

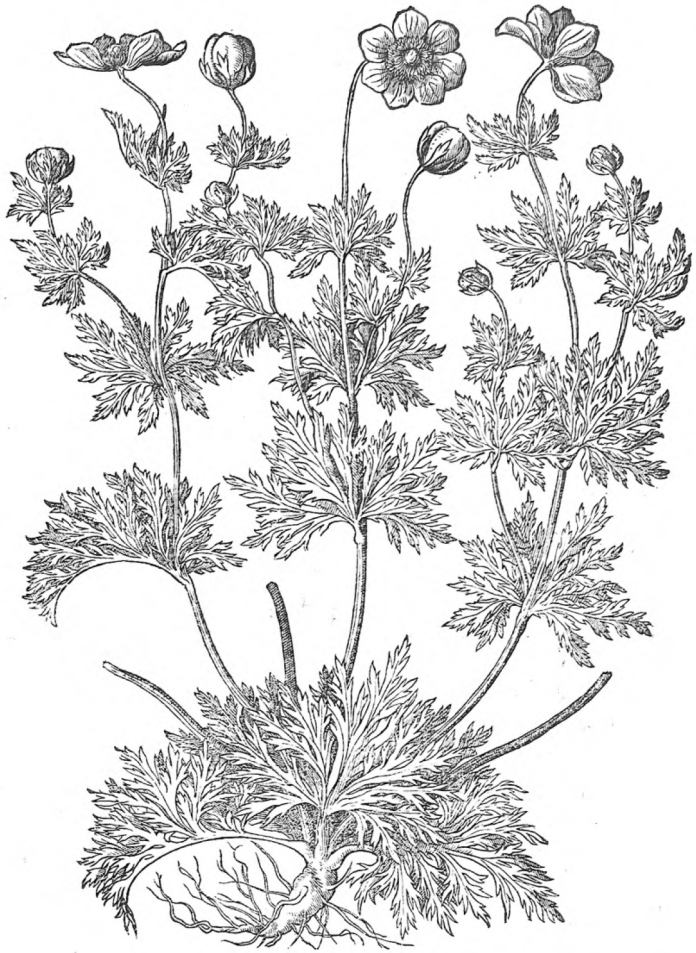
Sed & dentium dolores inuat, ut & frangat eos ualenti scilicet exiccatione. & ut semel dicam, calida, & sicca ualde est tum radix, non vniversa adeo herba. Βαρβαρως ita Græcis, Latinis uero Ranunculus appellatur: Italis, Ranuncolo, & Piccorano: Germanis, Hamen suosz: Hispanis, Hierua belida: Gallis, Bacins.

10

ANEMONE

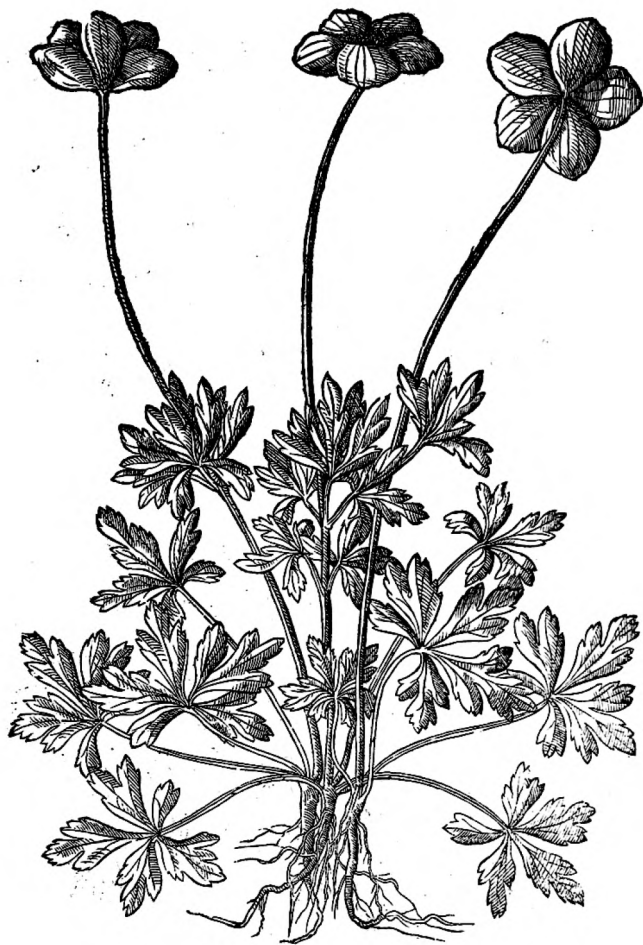
ANEMONE II.

ta radix piruitam trahit. decocta in passo, & illita, medetur oculorum inflammationibus: sic atrices corroborandi, & hebetudines emendat: sordida uicera abstergit. Folia, & caules, si cum pitana decocti edantur, copiam lactis præbent: menstrua ciunt, uellere apposita: illita quoque lepras eximunt. Sunt qui errore ducti argemone nomen eupatorium putent: quoniam à syluestri Anemone, argemone, & papauer, quod rhœada appellât (de quo inter papaueris genera referemus) propter colorum cognationem in floribus distinguere non possunt. Verum papauer, & argemone colore minus saturato spectantur, & utraque tardius floret. Quinetiam argemone crocum succum, gustu admodum acrem reddit: rhœas uerò candidiorem, & acrem. Insuper anemone, & rhœadi capitula syluestris papaueris similia insunt, sed in anemone supernè crassiusculum: in rhœade subangustius. Anemones genera succum remittunt, nec calyces habent, sed quasi alparagi cacumen. In aruis illa sapius enalcuntur.

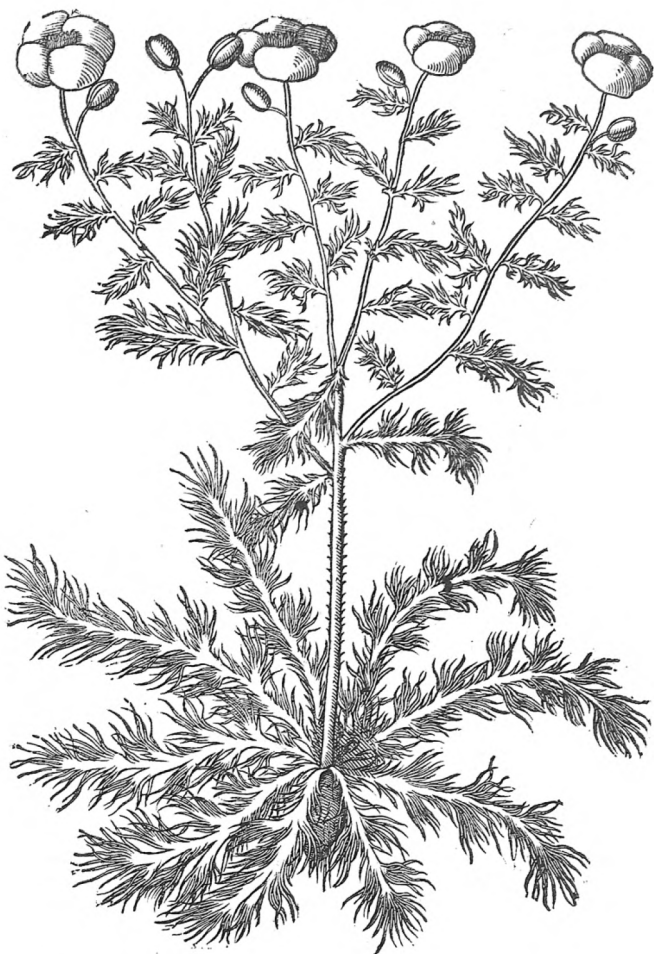
• Ota ex em.
δρα το πόνος
δαν δμαρτο
ραυικυ. i. ob
florum purpu
reum simile
colorem.

ANEMONE III.

A Nemonis nos quinque; obseruauimus genera: Primum folio prouenit coriandro simili, sed frequentibus incisuris, Anemones
caulis lanuginosis, tenuibus, striatis, in quibus tenuiora per interualla sunt folia, floribus hylacis papaueris ma-
gnitudine, semis circum distinctis folijs, purpurascens, capitulo umbilicotenens emergente, nigro colore, nigrisq; capil-
lamenti stipato, perinde ac in papauere. Radix illi oleae magnitudine, subrotunda, fibrataq; , & sapore acri. Secundum
folijs assurgit maioribus, & frequentius laciniatis, cynoctoni Aconiti modo, caulibus alteri similibus, sed aliquantis
crassioribus inanis, & in rectorum spectantibus, quibus flores insunt, diluiores purpura nitescens, Capitulo circum-
quaque comato; perinde ac alterum. Radicem habet breuem, rapunculi fere figura, fibris adnatis multis, acri etiam g.
III. TERTIUM folijs crescit Ranunculo primo annis, caulibus tenuibus, sequispalmaribus, rotundis, in quorum ca-
pimine flores exeunt albi, quinque tantum folijs distincti, rosarum magnitudine, & nonnunquam tenui quadam purpura
10 respersi, inferiore praesertim sede. Radicem habet fibratam ac tenuem: Nasuntur in collibus. Habentur quoque Anema-
ni

A. N E M O N E . I I I I .

nis genera alia duo, quorum hic quoque imagines damus, folijs laciniatis, & floribus in altero purpureis, in altero aureis.
 Omnia genera Maio mense florent. Non desunt tamen, qui credant, Anemonem, & fyluestris papauer idem esse: si minus,
 saltem eiusdem esse generis. Sed h, mea quidem sententia, falluntur, & prorsus aberrant à Dioscoridis proposito. Quando-
 quidem si hoc idem sensisset Dioscorides, alterum ab altero diuersis capitibus non distinxisset, neque, ut legitur in huius capi-
 tis calce, differre Anemonem à fyluestri papauere tradidisset. Tameñsi existimet Brasauolus, Dioscoridis Anemonem id
 omnino esse fyluestris papaueris genus, quod flore prodit ceteris rubentioro: minime animaduertens, quòd si huius cauliculi
 frangatur, statim lac ipsam distillant. Quin nec illud quidem animaduertisse uidetur, quòd hoc longa conset radice, non au-
 tem oliua modo rotunda: capitulumque ferat papaueris, non a paragorum cacuminibus simile. Fuchsius præterea in eo
 libello, in quo tantùm stirpium imagines exprefit, Anemonem purpureæ loco, illam depingit herbam, qua plerique PVLSA-
 TILLA cognominatur, est nullam, quantum equidem sentio, habeat cum Anemone cognationem. illa namq; cum primùm
 erumpit,

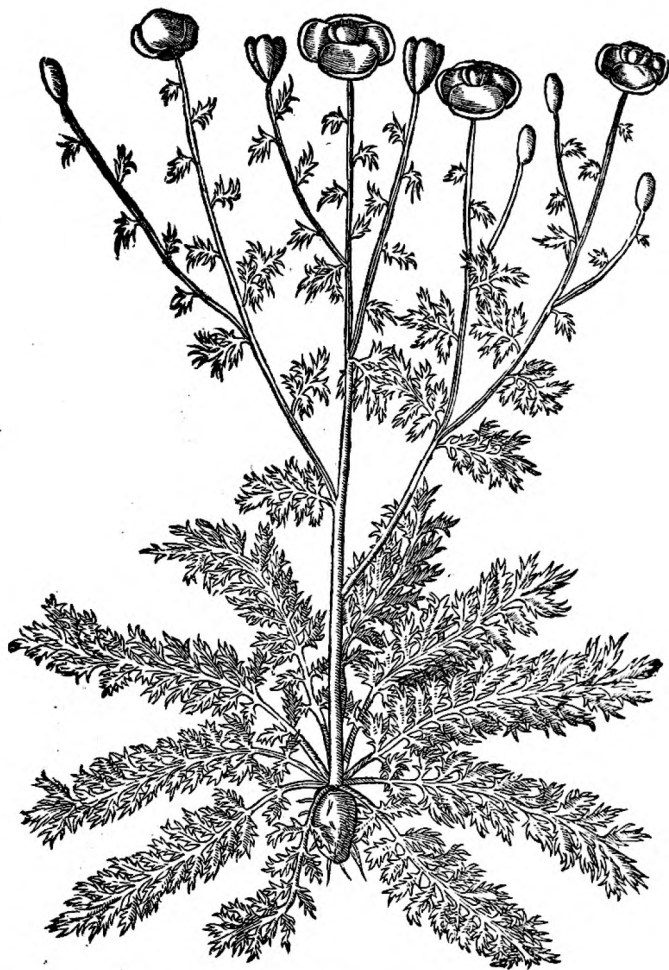
Brasauoli er-
tor.

Fuch. lapsus.

Pulsatilla hi-
storia.

ANEMONE V.

erumpit, folia mixta admodum hirsuta, minutimq; laciniata, quæ sapore sunt perquam acri, adeo ut non minus exulcerent, quam ranunculus, & stammula vulgò dicta. Flos, qui in stelle modum, similiter hirsutus, inente vere dehijcit, anteaquam folia erumpant, nigricanti splendet purpura: è cuius medio quidam aurei flosculi emicant eos admodum emulantes, qui rosis innascuntur: in quorum umbilico floccus quidam purpureus visitur, sericinum referens opus. Exteriori verò parte in ipso caulis cacumine circa floris basim, villosus alter circumquaq; se pandit floccus, colore cinereo, sericino flammis mollitia, ac laevore minime cedens. Semen capilloso, incanoq; capitulo, iuglandis ferè magnitudine, continetur. Radix illi sub: tali longitudine, exesa, nigri chamæleonis modo: cui sapor quidem subdulcis, non autem acris, veluti folijs, & caulibus. Sunt qui hanc miris laudibus efferant contra pestilentiam, & ad hausta venena, itemq; contra omnium venenosorum tum morus tum icthas: quomobrem in antidotis additur. Scribit Ruellius Anemonem in Gallia copiosam nasci, eamque esse plantam, quam herbarij Herbam venti vocant. Verùm si herba venti belxine fuerit, vel foliido minor, ut Simon Lanvensis interpretatur, aberasse Ruellius manifestè deprehenditur: sin aliter, quid dicam nescio, cum me omnino lateat, quid Ruellius per herbam venti intelligere voluerit. Meminit Anemones Galenus libro. vi. simplicium medicamentorum, ubi ita scribit.

Nomina.

Anemone omnes acrem, extergendi, attrahendi, & ora usorum referendi facultatem obtinent. Itaq; radix commansa pituitam euocat: & succos ex naribus purgat, & oculorum cicatrices extenuat. Insuper sordida ulcerum anemone expurgant, & lepras detrahunt, mensesq; apposite eliciunt, & lac trahunt. Vt Græcis ἀνεμώνη, ita Latinis pariter & Italis, Anemone uocatur: Arabibus, Iackaik alnahamen, seu Sakaik anbeamen.

Αργεμόνη.

ARGEMONE.

CAP. CLXXIII.

Argemone in totum syluestri papaueri similis est. Folia habet anemones, diuisa: florem puniceū, caput in cauliculo papaueris rhexa dis oblongius, & summis partibus latum: radicem rotundam: succum croci colore, acrem dimittit. Argema, & nubeculas expurgat. Folia illitu inflammationes compellunt.

Argemones
consideratio.

Exstant nonnulli Dioscoridis codices, in quibus duo Argemones genera diuersis capitibus leguntur, nonnulli uero hoc tantum habent, quod nos legitimum esse credimus, non dissentientes à compluribus doctissimis uiris, qui alterum huc il-
legitimè

legitimè accessisse censent: præsertim cum Galenus, & Paulus illius nusquam meminerint. Veruntamen, ut satisfactum omnibus sit, alterius quoque Argemone bisloriam hic adijciendam duximus, quæ sic habet. Argemone altera folijs sylvestri papaveri similis est. Vis ei inest, si recens trita imponatur, intercisiones sanare, & oculorum inflammationes mitigare. Potâ cum aqua dysentericis auxiliatur, vulnera conglutinat, & inflammationibus utilis est. Consulsi, & uellicantibus inposita medetur: contra serpentium morsus utiliter cum uino bibitur. Legitimam argemone & si antea in valle Anania nasci putabamus, sit tamen nunc ut notis ipsius diligentius consideratis, plura in ea planta desiderari animaduertam, quæ legitimæ argemone insunt. Quare eius imaginem hic ponere non libuit. Genuinam ego hæcenus consequi non potui. Sed Tili. lib. xxv. c. v. 111. Argemones tria fieri genera memorat, idq; demum probari, cuius radix thus redoleat: Quamobrem in maximo errore fuisse deprehenduntur veteres nostri tum medici, tum seplasiarij, quod Eupatorium Argemones uice acceperint, suo Agrimonia nomine, de qua libro quarto suo loco, Deo duce, latius differemus. Argemones ures sanè quàm paucis perscrinavit Galenus libro vi. simplicium medicamentorum, sic inquit. Et huius herbe facultas absterforia est, & digerens. Ea quæ Græcè ἀργεμόνη, Argemone item Latine, atque Italicè dicitur.

Caput Argemone: a Jolterinum.

Veterum uos: strou etior

Argemone ures ex Gal.

Nomina.

ANAGALLIS MAS.

Dvo sunt Anagallidis genera, quæ tantùm flore diftant. nam quæ cæruleo flore est, fœmina dicitur: mas quæ phœniceo. Frutices sunt parvi, in terra iacentes: folijs in quadrangulo caule pusillis. subrotundis, ad helixinæ folia accedentibus: femine rotundo. Vtraq; mitigandi tum habet, inflammation: in arcer, adactos corpori aculeos extrahit, nomas cohibet. Succus earum gargarizatus, capititis pituitam purgat: & naribus infusus, dolorem dentium lenit, si in aduersam narem iniiciatur: argemacum melle Attico emendat: retusiæ oculorum aciei auxiliatur: cõtra tiperarum morsus, iccinoris, & renum uitia, si ex uino bibatur, prodest. Tradunt eam, quæ cæruleum edit florem, prociudam sedẽ reprimere: quæ verò phœniceum, illitu euocare. † a

† a Addit. Cat.
ἡν κρατὸς
ἡστυοῖς οἰς
σὲ αὐτὴ τὰ αὐ
τὰ οἰσὸν ἀπα
ρολλὰ κτλ. ἰ.
Et Cræteas
herbarius ca
dẽ de eius na
tura prodidit.

Anagallis tan mas quàm femina, quæ officinis vulgò Morsus gallinæ dicitur, notissima est. Ceterum planè, meo quidem iudicio, hallucinantur, qui Anagallidem eam esse plantam putant, quæ in Herbaria vernaculo nomine Centone vocatur, Infubribus verò Panarina. Nam hæc florem fert candidum, & caulem rotundum; Anagallidem verò

ANAGALLIS FOEMINA.

